

Aan de minister van Veiligheid en Justitie
Mr Y.W. Opstelten,
Schedeldoekshaven 100,
2511 EX DEN HAAG

Indien onbestelbaar: retour Postbus 13277, 3507 LG Utrecht

TEVENS PER E-MAIL VOORUIT

Utrecht, 30 maart 2012
Betreft: brief d.d. 6 maart 2012 aan Kardinaal Eijk, kenmerk 231593
Kenmerk: bestuur 2012/01

Excellentie,

De Stichting Beheer en Toezicht inzake Seksueel Misbruik in de RK-kerk in Nederland heeft tot statutaire taak om – kort gezegd – uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de inmiddels ontbonden commissie-Deetman.

Het bestuur van de stichting heeft kennis genomen van de correspondentie met de Tweede Kamer en het overleg dat u met de Kamer mondeling voerde. Ook nam het kennis van uw brief aan Bisschoppenconferentie en Konferentie Nederlandse Religieuzen d.d. 6 maart 2012. In dit verband vraagt het bestuur uw aandacht voor de volgende onderwerpen.

Centraal meldpunt.

Onder de verantwoordelijkheid van de stichting functioneert momenteel een meldpunt dat specifiek is ingericht op meldingen van seksueel misbruik in de RK-kerk in Nederland. Het meldpunt fungeert als portaal naar zowel de klachtencommissie en compensatiecommissie en voorts als verwijzingsinstantie voor specifieke hulpverlening via het platform hulpverlening.

In de praktijk is gebleken – en ook tijdens KLOKK is dat in een overleg met het bestuur gemeld – dat bekendheid met de katholieke cultuur, bijv. met begrippen, aanduidingen en namen, aangewezen is voor adequate bejegening zowel bij inontvangstname van meldingen als in vervolcontacten, met name in de sfeer van hulpverlening.

Daarnaast speelt een discussie over uitbreiding van de taak van dit meldpunt en het meldpunt dat thans bij Slachtofferhulp Nederland functioneert tot andere vormen van (machts)misbruik in afhankelijkheidsrelaties, waarover hierna nog een afzonderlijke paragraaf.

Het bestuur heeft in het voetspoor van de kamerdebatten overleg gepleegd met Slachtofferhulp Nederland en voorts heeft ook de leiding van het platform hulpverlening deelgenomen aan overleg over toekomstige vormgeving van een centraal meldpunt en de daaraan dan te koppelen hulpverlening.

Uitgangspunt daarbij is voor het bestuur, dat de stichting vanzelfsprekend wil meewerken aan verbetering van de positie van slachtoffers. Evenzeer is uitgangspunt, dat de weg ernaar toe geen afbreuk mag doen aan wat nu goed loopt. Na talloze problemen in 2010 en 2011 is door de inzet van velen, slachtoffergroepen niet in de laatste plaats, nu een meldpunt in functie dat – hoewel ook naar onze mening voor verbetering vatbaar – in belangrijke mate eraan bijdraagt dat slachtoffers genoegdoening wordt verschaft.

Bij de opzet van een centraal meldpunt kan enerzijds wellicht lering worden getrokken uit de ervaring van het huidige meldpunt van de stichting en haar rechtsvoorgangster, anderzijds dient van meet af aan duidelijkheid te worden geboden over de parameters van zo'n centraal meldpunt.

Reikwijdte

Dat betreft in de eerste plaats de reikwijdte.

Daarbij is te onderscheiden naar seksueel misbruik zoals tot dusver gedefinieerd en door onze stichting gehanteerd, en andere vormen van (machts)misbruik in afhankelijkheidsrelaties. Zoals gezegd, komt het bestuur daarop terug in de volgende paragraaf.

Een ander aspect van de reikwijdte betreft de gebieden in de samenleving waarvoor het meldpunt zou openstaan. Daarbij denkt het bestuur aan de protestantse kerken in ons land, organisaties als scouting, de jeugdzorg zoals deze in verleden en heden verantwoordelijk was voor mensen in afhankelijkheidsrelaties (niet noodzakelijk alleen minderjarigen), de psychiatrie, het onderwijs, het defensieapparaat en zo meer. Het bestuur vermoedt dat ook het rapport van de commissie-Samson geen uitsluitsel zal geven over het fenomeen in al die gebieden.

Het is onze stichting niet duidelijk geworden wat de Tweede Kamer en het kabinet op dit punt voor ogen staat. Die duidelijkheid is geboden, wil men tot zinvolle vervolgstappen kunnen komen.

Opzet

Eén en ander werkt door in de gewenste opzet van zo'n meldpunt.

Waartoe moet zo'n melding op één van de onder reikwijdte vallende gebieden leiden? Wanneer het enkel om *hulpverlening* gaat, zal vermoedelijk met een adequate uitrusting van het meldpunt bij Slachtofferhulp Nederland kunnen worden volstaan. Ook dan is echter oog nodig voor de specifieke cultuuraspecten van de onderscheiden gebieden; de landmacht is immers iets anders dan jeugdzorg.

Wanneer het echter gaat om *bieden van genoegdoening* anders dan via de rechter (straf- en/of civielrechtelijk) wordt de problematiek aanzienlijk complexer.

Beperkt het meldpunt zich tot toegeleiding naar mediation is de complexiteit vermoedelijk geringer, alhoewel de aan mediationtrajecten op de vele hierboven genoemde gebieden aanzienlijke organisatorische werkzaamheden verbonden zullen zijn.

Denkt men aan vormen als de thans onder vigeur van de stichting functionerende klachten- en compensatiecommissie doen zich – ook naar de verschillende gebieden aan te wijzen specifieke omstandigheden – nieuwe vragen voor. Hoe verhouden bijv. bestaande klachtenregelingen zich tot een aan een dergelijk centraal meldpunt verbonden klachtencommissie? Hoe wordt de medewerking aan dergelijke procedures bewerkstelligd? Wie is verantwoordelijk voor de financiële compensatie? Hoe wordt de (rechts)bijstand geregeld? Deels vragen die zelfs binnen onze stichting nog niet uitputtend zijn beantwoord.

Ons is niet duidelijk wat Kamer en kabinet voor ogen staat.

Financiering

De gewenste opzet heeft uiteraard ook consequenties voor de financiering.

Thans financieren de Bisschoppenconferentie en de Konferentie van Nederlandse Religieuzen het meldpunt van onze stichting en alle daaronder ressorterende werkzaamheden op basis van een open-einderegeling; kostenbeheersing is alleen aan het bestuur voorbehouden en het legt daarover dus geen verantwoording af aan de financiers.

Op zichzelf is derhalve denkbaar, dat onze stichting op contractsbasis een deel van de werkzaamheden van het meldpunt uitbesteedt aan Slachtofferhulp Nederland, c.q. een meldpunt dat vooral door deze organisatie wordt gedragen. Deze gedachte heeft het bestuur ook al tentatief bij Slachtofferhulp Nederland neergelegd. Wil dat centrale meldpunt dergelijke verplichtingen jegens onze stichting goed kunnen uitvoeren, moet het van meet af aan ook organisatorisch en vooral financieel adequaat zijn toegerust, ook voor andere groepen slachtoffers; en wel voor een aantal jaren.

Hierover hebben de Tweede Kamer en het kabinet echter evenmin duidelijkheid verschaft.

Uitbreiding reikwijdte

Hierbij gaat het blijkens de al langer lopende discussie – die door de berichtgeving over gevallen van gedwongen castratie nog een extra schrijnend karakter kreeg – in het bijzonder om fysiek en psychisch geweld.

Het bestuur van de stichting ziet op dit punt vooralsnog grote problemen.

Het minst zijn die wanneer het gaat om toeleiding naar adequate hulpverlening. Ook hier geldt dat een centraal meldpunt van of bij Slachtofferhulp Nederland een adequate vervulling van de taak kan worden toegedacht. Zolang een goed uitgerust centraal meldpunt nog niet in de lucht is, ziet het bestuur op zich wel mogelijkheden om het platform hulpverlening ook in te schakelen bij dergelijke melding van klachten.

Anders wordt het waar het om klachten- en compensatiecommissie gaat. Zowel op het vlak van definiëring, classificatie naar ernst via categorie-indeling, bewijsvoering als bepaling van de compensatie naar billijkheid aan de hand van de categorie-indeling zou in feite een nieuwe opzet moeten worden uitgewerkt. Daarbij doet zich het probleem voor, dat – anders dan bij seksueel misbruik – door het gering aantal thans bekende meldingen én het ontbreken van enig onderzoek geen houvast beschikbaar is voor die uitwerking. Bij wijze van voorbeeld: door de concentratie van seksueel misbruik en de uitwisseling van informatie tussen slachtoffers over plegers is het mogelijk via zogenaamd steunbewijs in veel zaken een klacht gegrond te verklaren. Te verwachten is dat kerkelijke archieven over fysiek en psychisch geweld (nog) minder zullen bevatten dan ten aanzien van seksueel misbruik.

De kwestie van de definiëring roept ook nog andere vragen op, die deels overlappen met de reikwijdte naar gebieden zoals hierboven aangeduid. Wanneer het fysieke of psychische geweld plaatsvond in zorginstellingen zal het met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gaan om privaatrechtelijke instellingen die kerkrechtelijk als RK zijn erkend en waar kerkelijke autoriteiten in samenhang met die erkenning bijv. slechts benoemingsbevoegdheden hebben uitgeoefend. Niettemin gaat het in ieder geval juridisch om andere entiteiten dan parochies, ordes en congregaties die primair kerkrechtelijke

rechtspersonen vormen welke privaatrechtelijk erkend zijn; over dergelijke entiteiten hebben kerkelijke autoriteiten in alle opzichten zeggenschap. De meeste privaatrechtelijke zorginstellingen zijn intussen opgegaan via in hoofdzaak fusies in grotendeels algemene instellingen. Noch over de archieven van dergelijke instellingen, noch over de vermogens ervan kan onze stichting beschikken. Voor zover archieven zijn ondergebracht bij derden, bijv. het Katholiek Documentatiecentrum te Nijmegen, kan ook de klachtencommissie alleen toegang krijgen tot dergelijke archieven in overeenstemming met de wettelijke beperkingen.

Kortom: toezeggingen zijdens het kabinet om te komen tot uitbreiding naar gevallen van fysiek en psychisch geweld dreigen verwachtingen te wekken waaraan langs geordende wegen zoals voorzien in de statuten en reglementen van onze stichting thans niet kan worden voldaan. Wij raden aan om voor de korte termijn een ad-hocbenadering door de bevoegde bisschop of overste te volgen.

Daaraan voegen wij volledigheidshalve toe, dat de klachten- en compensatiecommissie wel degelijk ruimte hebben om aan dergelijke geweldsaspecten - die immers vrijwel steeds inherent zijn aan seksueel misbruik - aandacht te besteden en dat mee te laten wegen in beoordeling van de ernst van het misbruik.

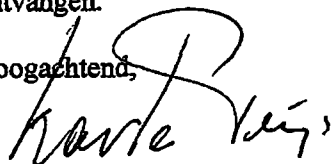
Afsluiting

Het bestuur zou het op prijs stellen wanneer het kabinet over de hierboven aan de orde gestelde zaken de nodige duidelijkheid wil verschaffen. Zoals gezegd, is de stichting bereid tot constructieve coöperatie en is - waar mogelijk - dat al in gang gezet. Met de RK-Bischoppenconferentie en Konferentie Nederlandse Religieuzen kan het bestuur echter ook pas zinvol spreken over uw brief van 6 maart j.l. wanneer over de hierboven behandelde onderwerpen de nodige duidelijkheid is geboden.

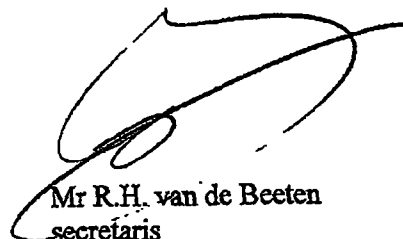
Tot nader overleg over een en ander zijn wij eveneens graag bereid.

Een kopie van deze brief zenden wij aan de Bisschoppenconferentie, de Konferentie Nederlandse Religieuzen, KLOKK, Slachtofferhulp Nederland en de Tweede Kamer. Verder zal deze brief op de website van het Meldpunt worden geplaatst nadat hij door u zal zijn ontvangen.

Hoogachtend,

Drs K.H.M. Peijs,
voorzitter

Mr R.H. van de Beeten
secretaris